

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

9 päivänä joulukuuta 2014*

Muutoksenhaku — Euroopan parlamentille osoitettu vetoamus — Päätös lopettaa vetoamuksen käsittely — Kumoamiskanne — Kannekelpoisen toimen käsite

Asiassa C-261/13 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 8.5.2013,

Peter Schönberger, kotipaikka Luxemburg (Luxemburg), edustajanaan Rechtsanwalt O. Mader,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan parlamentti, asiamiehinään U. Rösslein ja E. Waldherr,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, varapresidentti K. Lenaerts, jaostojen puheenjohtajat A. Tizzano, T. von Danwitz, A. Ó Caoimh ja J.-C. Bonichot (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Levits, A. Prechal, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund ja J. L. da Cruz Vilaça,

julkisasiamies: N. Jääskinen,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.7.2014 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Peter Schönberger vaatii valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen tuomion Schönberger v. parlamentti (T-186/11, EU:T:2013:111; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla jätettiin tutkimatta vaatimus Euroopan parlamentin

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

vetoamusvaliokunnan (jäljempänä vetoamusvaliokunta) 25.1.2011 tekemän sellaisen päätöksen kumoamisesta, jolla päätettiin valittajan esittämän vetoamuksen tutkiminen (jäljempänä riidanalainen päätös).

Asian tausta

- 2 Peter Schönberger, joka on parlamentin entinen virkamies, esitti tälle 2.10.2010 SEUT 227 artiklaan perustuvan vetoamuksen, jossa hän pyysi tätä toteuttamaan Euroopan oikeusasiamiehen erään suosituksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet, jotka koskivat hänen henkilökohtaista tilannettaan parlamentin virkamiehenä.
- 3 Vetoamusvaliokunta ilmoitti valittajalle riidanalaisella päätöksellä, että tämän vetoamus oli parlamentin työjärjestyksen mukaisesti hyväksytty käsiteltäväksi, että se toimitettaisiin henkilöstöasioista vastaavalle pääjohtajalle ja että vetoamusmenettely oli näin lopetettu.

Unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettu kanne ja valituksenalainen tuomio

- 4 Schönberger vaati unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 26.3.2011 jättämässään kannekirjelmässä riidanalaisen päätöksen kumoamista. Vaatimuksensa tueksi hän vetosi siihen, ettei hänen vetoamustaan ollut aineellisesti tutkittu, vaikka vetoamusvaliokunta oli hyväksynyt sen käsiteltäväksi. Parlamentti esitti oikeudenkäyntiväitteen. Toissijaisesti se vaati kanteen hylkäämistä perusteettomana.
- 5 Unionin yleinen tuomioistuin jätti valituksenalaisella tuomiolla kanteen tutkimatta siitä syystä, ettei riidanalainen päätös ollut sellainen toimi, joka voisi olla kumoamiskanteen kohteena.
- 6 Se katsoi valituksenalaisen tuomion 16 ja 19 kohdassa, että vaikka päätös, jolla vetoamus jätetään huomiotta, koska sitä ei voida hyväksyä käsiteltäväksi, vaikuttaa niiden, joita asia koskee, oikeuteen esittää vetoamus, näin ei ole silloin, kun vetoamuksen käsiteltäväksi hyväksymisen jälkeen tehdään päätös siitä, mihin toimenpiteisiin sen suhteen on ryhdyttävä, sillä tällainen päätös kuuluu poliittiseen arviointiin, joka ei kuulu unionin tuomioistuinten valvonnan alaisuuteen.
- 7 Unionin yleinen tuomioistuin päätteli tästä valituksenalaisen tuomion 23 kohdassa, että koska vetoamus oli käsiteltävänä olleessa asiassa hyväksytty käsiteltäväksi, riidanalainen päätös ei voinut selvästi muuttaa kantajan oikeusasemaa eikä vaarantaa tämän etuja. Muista perusteista lausumatta se näin ollen jätti kanteen tutkimatta ja velvoitti kantajan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä korvaamaan parlamentin oikeudenkäyntikulut.

Asianosaisten vaatimukset

- 8 Schönberger vaatii, että unionin tuomioistuin
 - kumoaa valituksenalaisen tuomion
 - hyväksyy ensimmäisessä oikeusasteessa riidanalaisesta päätöksestä nostetun kumoamiskanteen ja
 - velvoittaa parlamentin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 9 Parlamentti vaatii, että unionin tuomioistuin
 - hylkää valituksen ja
 - velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

- 10 Valittaja vetoaa valituksensa tueksi neljään perusteeseen. Ensimmäinen perustuu tosiasioiden vääristelyyn. Unionin yleinen tuomioistuin on riidanalaisesta päätöksestä esittämässään tiivistelmässä pidäntynyt toteamasta, ettei parlamentti ollut aineellisesti käsitellyt vetoomusta. Toisessa perusteessa valittaja väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisia virheitä katsoessaan, että hänen vetoomusoikeuttaan olisi voitu rajoittaa vain, jos vetoomusta ei hyväksyttyä käsiteltäväksi, jolloin tämä seikka olisi vaikuttanut hänen oikeusasemaansa. Kolmannen perusteen mukaan valituksenalaisen tuomion perustelut ovat puutteelliset, koska unionin yleinen tuomioistuin oli jättänyt lausumatta riidanalaisen päätöksen puutteellisista perusteluista. Neljännessä perusteessaan valittaja moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei tämä ollut vastannut hänen perusteeseensa, joka liittyi siihen, ettei hänen ollut ollut mahdollista esittää asiaansa vetoomusvaliokunnassa.
- 11 Parlamentti vaatii, ettei valittajan valitusperusteita oteta tutkittaviksi tai että ne hylätään selvästi perusteettomina.
- 12 Valittaja väittää toisessa perusteessaan, joka on syytä tutkia ensiksi, että unionin yleinen tuomioistuin oli syyttä jättänyt hänen kumoamiskanteensa tutkimatta. Hän väittää, että päätös, jolla vetoomusvaliokunta hyväksyttiin vetoomuksen käsiteltäväksi ratkaisee sen toimittamalla sen – kuten käsiteltävässä asiassa – parlamentin henkilöstöasioista vastaavalle pääjohtajalle, on asianomaiselle vastainen päätös, josta voidaan näin ollen nostaa kumoamiskanne.
- 13 Tältä osin on syytä muistuttaa, että SEUT 263 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan Euroopan unionin tuomioistuin tutkii Euroopan parlamentin sellaisten toimien laillisuuden, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin. Kumoamiskanteen kohteeksi kelpaavia toimia ovat sellaiset toimenpiteet, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen selvästi tämän oikeusasemaa (ks. mm. tuomio IBM v. komissio, 60/81, EU:C:1981:264).
- 14 Vetoomusoikeudesta määrätään SEUT 20 artiklan 2 kohdan d alakohdassa, SEUT 24 artiklan toisessa kohdassa ja SEUT 227 artiklassa sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 44 artiklassa. Kaikista näistä määräyksistä ilmenee, että kyseinen oikeus kuuluu perusoikeuksiin ja että sitä käytetään SEUT 227 artiklassa määrätyn edellytyksen.
- 15 Viimeksi mainitun määräyksen mukaan oikeus esittää vetoomus on kaikkien unionin kansalaisten lisäksi yleisemmin niillä luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa. Oikeutta voidaan käyttää yksin taikka yhdessä toisten kansalaisten tai henkilöiden kanssa. Vetoomuksen on koskettava yhtä unionin toiminnan aloista ja sen on koskettava välittömästi sen esittäjää tai esittäjiä.
- 16 Siitä kysymyksestä, voidaanko vetoomusvaliokunnan tai itsensä parlamentin vetoomuksesta tekemistä päätöksistä nostaa kumoamiskanne, on ensinnäkin todettava, ettei yhdessäkään tämän tuomion 14 kohdassa mainituista EUT-sopimuksen määräyksistä määrätä parlamentilla vetoomusten alalla olevasta päätösvallasta.
- 17 Vetoomusoikeus on väline, jolla kansalaiset osallistuvat demokratian toimintaan unionissa. Se on yksi unionin kansalaisten ja heidän edustajiensa välisistä välittömistä keskustelukanavista.
- 18 Parlamentin ja sen puoleen vetoomuksin kääntyvien henkilöiden välisten suhteiden luonne vahvistetaan säännöillä, jotka parlamentti on antanut parlamentin työjärjestyksen, sellaisena kuin se nykyisin on voimassa, 215–217 artiklassa vetoomusten käsittelyä varten (Euroopan parlamentin työjärjestys, 8. vaalikausi, heinäkuu 2014). Niissä tehdyistä muutamista muutoksista huolimatta nämä säännöt ovat

pääasiallisesti samansisältöisiä tämän asian taustalla olleiden tosiseikkojen tapahtuma-ajankohtana voimassa olleiden, asian kannalta merkityksellisten sääntöjen kanssa (Euroopan parlamentin työjärjestys, 16. painos, heinäkuu 2004; EUVL 2005, L 44, s. 1).

- 19 Parlamentti on näin kyseisen työjärjestyksen 215 artiklassa vahvistanut muutamia lisäsääntöjä, jotka koskevat vetoomusten muodollisia edellytyksiä ja niiden laatimiskieltä sekä edellytystä, jonka mukaan vetoomuksen esittäjien on nimettävä edustaja, jos vetoomuksen on allekirjoittanut usea luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Muodolliset vaatimukset täyttävät vetoomukset merkitään ”luetteloon”, kun taas muut vetoomukset jätetään huomiotta ja vetoomuksen esittäjälle ilmoitetaan tähän johtaneista syistä. Parlamentin puhemies lähettää luetteloidut vetoomukset vetoomusvaliokuntaan, joka määrittää ensin ”[SEUT] 227 artiklan perusteella, voidaanko vetoomukset ottaa käsiteltäväksi”, ja ne otetaan käsiteltäväksi, jos vähintään neljäsosa vetoomusvaliokunnan jäsenistä kannattaa sitä. Vetoomuksista, joita ei hyväksytä käsiteltäväksi, tehdään perusteltu päätös, joka annetaan tiedoksi vetoomuksen esittäjälle, jolle voidaan suositella muita ”oikeussuojakeinoja”.
- 20 Lopuksi on mainittava, että parlamentti on kyseisen 215 artiklan 13 kohdassa antanut itselleen mahdollisuuden pyytää itselleen sellaisten henkilöiden esittämät vetoomukset, jotka eivät ole Euroopan unionin kansalaisia ja joilla ei ole unionissa asuinpaikkaa tai sääntömääräistä kotipaikkaa ja jotka vetoomusvaliokunta ”haluaa ottaa tarkasteltavaksi”.
- 21 Tällä hetkellä voimassa olevan parlamentin työjärjestyksen 216 artiklassa määrätään, mihin toimenpiteisiin on jatkossa ryhdyttävä sellaisten vetoomusten suhteen, jotka käsitellään vetoomusvaliokunnan ”tavanomaisen työn yhteydessä” vetoomuksen esittäjän mahdollisesti läsnä ollessa, jolloin kyseisen valiokunnan puheenjohtaja myöntää tälle puheenvuoroja harkintansa mukaan. Vetoomusvaliokunta voi päättää laatia valiokunta-aloitteisen mietinnön tai antaa lyhyen päätöslauselmaesityksen edellyttäen, että puheenjohtajakokous ei sitä vastusta. Sillä on tietyissä tapauksissa velvollisuus toimia yhteistyössä muiden valiokuntien kanssa, se voi pyytää Euroopan komissiolta apua ja päättää järjestää tiedonhankintamatkoja jäsenvaltioon tai alueelle, jota vetoomus koskee. Vetoomusvaliokunta voi pyytää parlamentin puhemiestä välittämään valiokunnan lausunnon tai suosituksen komissiolle, Euroopan unionin neuvostolle tai asianomaiselle jäsenvaltion viranomaiselle toimenpiteitä tai vastausta varten. Vetoomusvaliokunta ilmoittaa kuuden kuukauden välein parlamentille työnsä tuloksista ja erityisesti toimenpiteistä, joihin neuvosto tai komissio on ryhtynyt parlamentin niille lähettämien vetoomusten suhteen. Vetoomuksen esittäjälle ilmoitetaan vetoomusvaliokunnan päätöksestä ja esitetään päätöksen perustelut. Kun käsiteltäväksi hyväksytty vetoomus on loppuun käsitelty, vetoomuksen käsittelyn todetaan päättyneen ja vetoomuksen esittäjälle annetaan asiasta tieto.
- 22 Näin ollen päätös, jossa parlamentti vetoomusta käsitellessään katsoo, ettei vetoomus täytä SEUT 227 artiklassa asetettuja edellytyksiä, on voitava saattaa tuomioistuINVALVONTAAN, koska se on omiaan vaikuttamaan asianomaisen oikeuteen esittää vetoomus. Tämä koskee myös päätöstä, jolla parlamentti vetoomusoikeuden keskeisen sisällön sivuttaen ei suostuisi vastaanottamaan sille osoitettua vetoomusta tai jättäisi tutustumasta siihen ja jolla se näin ollen jättäisi tarkistamatta, täyttääkö tämä SEUT 227 artiklassa asetetut edellytykset.
- 23 Parlamentin päätös, jossa se katsoo, etteivät SEUT 227 artiklassa asetetut edellytykset täyty, on perusteltava siten, että vetoomuksen esittäjällä on mahdollisuus saada tietoonsa, mikä kyseisistä edellytyksistä ei hänen tapauksessaan täyty. Tästä on todettava, että päinvastoin kuin unionin yleinen tuomioistuin tuomion Tegebauer v. parlamentti (T-308/07, EU:T:2011:466) 28 kohdassa toteaa, tuossa tuomiossa kyseessä olleessa parlamentin päätöksessä esitettyjen kaltaiset yhteenvedonomaiset perustelut ovat tämän vaatimuksen mukaisia.
- 24 EUT-sopimuksen määräyksistä ja parlamentin vetoomusoikeuden järjestämisestä antamista säännöistä sitä vastoin ilmenee, että kun kyse on vetoomuksesta, jonka parlamentti on – kuten nyt esillä olevassa asiassa – katsonut täyttävän SEUT 227 artiklassa asetetut edellytykset, parlamentilla on laaja

poliittisuonteinen harkintavalta sen suhteen, mihin toimenpiteisiin sen suhteen on ryhdyttävä. Tästä seuraa, että tästä tehty päätös jää tuomioistuINVALVONNAN ulkopuolelle, eikä merkitystä ole sillä, toteuttaako parlamentti tällaisella päätöksellä itse kyseiset toimenpiteet vai katsooko se olevansa kykenemätön näin tekemään ja siirtääkö se siksi vetoomuksen toimivaltaiselle toimielimelle tai yksikölle näiden toimenpiteiden toteuttamista varten.

- 25 Jo valituksenalaisessa tuomiossakin todetaan, ettei parlamentti millään tavoin sivuuttanut kantajan oikeutta osoittaa sille vetoomuksia vaan se tarkasteli saamaansa vetoomusta, hyväksyi sen käsiteltäväksi ja päätti siirtää sen edelleen henkilöstöasioista vastaavan parlamentin pääjohtajan käsiteltäväksi ja ratkaisi sen näin asianmukaiseksi katsomallaan tavalla.
- 26 Edellä esitetyistä syistä – ja koska muut perusteet näin ollen ovat tehottomia – valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

- 27 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan, jota sen 184 artiklan 1 kohdan nojalla sovelletaan valituksen käsittelyyn, mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska parlamentti on vaatinut, että valittaja veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska valittaja on hävinnyt asian, hänet on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Valitus hylätään.**
- 2) Peter Schönberger veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset